

Arbitragecommissie

Wet van 19 december 2005 betreffende de precontractuele informatie bij commerciële samenwerkingsovereenkomsten

Advies over de eventuele verplichting om een nieuwe termijn van een maand te laten lopen in geval van wijziging van het ontwerp van commerciële samenwerkingsovereenkomst onderworpen aan de wet van 19 december 2005 tijdens de bedenktijd van een maand bepaald in artikel 3 van de wet

Inleiding

De Arbitragecommissie heeft het initiatief genomen om tijdens haar vergaderingen van 12 januari, 6 april, 18 mei en 22 juni 2009 het probleem te onderzoeken betreffende de eventuele verplichting om een nieuwe termijn van een maand te laten lopen in geval van wijziging van het ontwerp van commerciële samenwerkingsovereenkomst onderworpen aan de wet van 19 december 2005 tijdens de bedenktijd bepaald in artikel 3 van de wet.

Advies

1) De wettekst

Artikel 3 van de wet schrijft voor dat minstens één maand voor het afsluiten van de overeenkomst, het ontwerp van overeenkomst en het afzonderlijk document moeten worden verstrekt.

Niet-naleving van deze bepaling wordt bestraft met nietigheid op grond van artikel 5 van de wet. De nietigheid van de overeenkomst kan worden ingeroepen door de persoon die het recht krijgt om de commerciële formule omschreven in artikel 2 van de wet te gebruiken binnen de twee jaar na het afsluiten ervan.

2) De wijziging van het ontwerp van overeenkomst en van het afzonderlijke document gedurende de bedenktijd van een maand

Het gebeurt dat de partijen, in het kader van de onderhandelingen voorafgaande aan de ondertekening van de overeenkomst, overeenkomen om het ontwerp van overeenkomst op één of ander punt van de overeenkomst te wijzigen. Dergelijke wijzigingen gebeuren vaak in de loop van de wettelijke termijn van een maand. Voor het overige is het doel van de invoering van een dergelijke termijn: de partijen verplichten om na te denken over het ontwerp van overeenkomst en het eventueel wijzigen om het beter aan te passen aan de concrete situatie van de partijen.

De volgende vraag rijst dan: moet een nieuwe termijn van een maand worden nageleefd als het ontwerp van overeenkomst en bijgevolg het afzonderlijke document gewijzigd worden vóór ondertekening van de definitieve overeenkomst, waarbij deze nieuwe termijn begint te lopen bij de mededeling van deze wijziging?

Een positief antwoord op deze vraag, zonder enige nuance, heeft als gevolg dat de datum van ondertekening van de overeenkomst wordt verschoven terwijl de wijziging soms niet zo belangrijk is.

Een negatief antwoord op deze vraag, zonder enige nuance, heeft als gevolg dat de bedenktijd van een maand wordt afgeschaft terwijl de wijziging soms belangrijk is.

3) De doelstelling van de wet van 19 december 2005

In de voorbereidende werkzaamheden betreffende de wet staat te lezen:

« Bij commerciële samenwerkingsovereenkomsten komt het vaak voor dat diegene die het recht verkrijgt om bijvoorbeeld een gemeenschappelijke commerciële naam of een gemeenschappelijk uithangbord te gebruiken, een zwakkere economische positie bekleedt en niet over dezelfde middelen beschikt als degene die het recht verleent... Dit wetsontwerp strekt ertoe bij dergelijke handelsbetrekkingen het onderlinge evenwicht te herstellen.... Het cruciale element bij het afsluiten van een overeenkomst is de wilsovereenstemming. Om met kennis van zaken een oordeel te kunnen vormen, is het van belang dat de partijen op voorhand, dus vóór de daadwerkelijke ondertekening, zo juist en volledig mogelijk worden ingelicht over de rechten en plichten die voortvloeien uit de overeenkomst en over de economische context waarbinnen de voorgestelde overeenkomst wordt gesloten¹ ».

De bedoeling die de wet nastreeft is dus duidelijk een nieuw evenwicht te brengen in een commerciële relatie, ten gunste van degene die het recht verkrijgt om een commerciële formule te gebruiken, opdat hij zo volledig mogelijk zou worden ingelicht over de rechten en verplichtingen die uit de overeenkomst voortvloeien en over de economische context waarin de overeenkomst zich situeert.

De termijn van een maand moet worden beschouwd als een bedenktijd waarin de partijen onderhandelen. Aan het eind van die tijd kan het zijn dat het ontwerp van overeenkomst zoals het werd aangeboden aan degene die het recht verkrijgt, wordt aanvaard en ongewijzigd ondertekend. Maar het gebeurt ook dat één van de partijen, naar aanleiding van de meegedeelde informatie het ontwerp van overeenkomst wenst aan te passen door bepaalde clausules ervan te wijzigen of door er een aanhangsel aan toe te voegen. Deze aanpassing gebeurt net omdat de informatie werd gegeven en diegene die het recht verkrijgt in staat heeft gesteld om de verbintenissen die hij gaat moeten nakomen in te schatten.

Een dergelijke aanpassing kan betrekking hebben op minder belangrijke details. Ze kan echter belangrijk zijn en invloed hebben op de weloverwogen instemming van degene die het recht verkrijgt zoals bijvoorbeeld een wijziging van de manier van berekening van de vergoeding of de toevoeging van een niet-concurrentiebeding.

Nergens uit de wet noch uit de voorbereidende werkzaamheden blijkt dat de bedenktijd van een maand zou moeten worden verlengd als de verstrekte informatie een wijziging van het ontwerp van overeenkomst tot gevolg heeft gehad. Bijgevolg kan worden staande gehouden dat indien wordt aangetoond dat gedurende de wettelijke termijn van een maand onderhandeld werd, het doel van de wetgever is bereikt: degene die het recht verkrijgt werd geïnformeerd over de verbintenissen waarin hij zal toestemmen en hij heeft een bedenktijd van een maand gekregen.

Letterlijke lezing van artikel 3 van de wet zou evenwel ook tot de conclusie kunnen leiden dat het ontwerp van overeenkomst dat minstens een maand vóór het sluiten ervan moet worden meegedeeld, het ontwerp is dat zal worden ondertekend zonder enige wijziging vanaf de mededeling ervan d.w.z. de gewijzigde overeenkomst. Hetzelfde geldt voor het afzonderlijke document.

Om overdreven vormvoorschriften te vermijden, wat niet in het belang van de partijen is en om elke onzekerheid bij de interpretatie van de wet te vermijden, stelt de Commissie voor om de wet te wijzigen.

¹ Zie verslag namens de Commissie voor het Bedrijfsleven, het Wetenschapsbeleid, het Onderwijs, de Nationale Wetenschappelijke en Culturele Instellingen, de Middenstand en de Landbouw, voorafgaand aan het wetsontwerp van 1 juli 2005 betreffende de precontractuele informatie bij commerciële samenwerkingsovereenkomsten – parlementaire stukken – Kamer – doc. 51 1687/ blz. 3 en 5.

4) Voorstel tot wijziging van de wet van 19 december 2005

Het zou met het oog op rechtszekerheid en met inachtneming van het door de wet van 19 december 2005 nagestreefde doel aangewezen zijn om artikel 3 van de wet als volgt te wijzigen :

- Er wordt een 2de lid ingelast, dat als volgt is geformuleerd : “ Indien het ontwerp van overeenkomst en het afzonderlijke document na de mededeling ervan worden gewijzigd met betrekking tot een gegeven vermeld in artikel 4 § 1, 1°, van de wet, *tenzij deze wijziging schriftelijk wordt aangevraagd door degene die het recht verkrijgt*, verstrekt degene die het recht verleent minstens een maand vóór het sluiten van het commercieel samenwerkingsakkoord bedoeld in artikel 2 aan de andere persoon het gewijzigde ontwerp van overeenkomst en een vereenvoudigd afzonderlijk document. Dit afzonderlijk document omvat minstens de belangrijke contractuele bepalingen zoals bepaald in art. 4, § 1, 1°, van de wet, die ten aanzien van het oorspronkelijke document gewijzigd werden.”
 - Het huidige lid 2 wordt lid 3 en wordt als volgt gewijzigd: « Er mag geen enkele verbintenis worden aangegaan en er mag geen enkele vergoeding, bedrag of waarborg worden gevraagd of betaald voor het verstrijken van de termijn van een maand bedoeld in dit artikel”
-